

Udvalget vedr. Grønlandske Forhold
UGF alm. del - Bilag 165
Offentligt

Konklusioner fra rapporten "Unge trivsel i Grønland 2004"

"Unge trivsel" er resultaterne af en videnskabelig undersøgelse, som omhandler 15-18-årige skoleelevers trivsel og livsbetingelser i Grønland i begyndelsen af det 21. århundrede. Den belyser risikofaktorer for mistrivsel, selvmordsadfærd og helbredsproblemer med et særligt fokus på tidlige seksuelle erfaringer og oplevelser med seksuelle overgreb i barndommen. Desuden sandsynliggøres de faktorer, der kan bidrage til at beskytte de unge mod overgreb og følgerne heraf.

Undersøgelsen er gennemført i et samarbejde mellem Direktoratet for Sundhed/ PAARISA og Statens Institut for Folkesundhed/Center for Sundhedsforskning i Grønland

Baggrunden for undersøgelsen er ønsket om en større dokumenteret og specifik viden om unges trivsel og især unges psykiske trivsel. Foruden at denne rapport sætter tal på trivslen, giver den de unge mulighed for selv at komme til orde i formulering af fri tekst undervejs. Således giver den et betydningsfuldt indblik i de unges egne oplevelser, tanker og holdninger til gavn for fremtidige indsatser.

Undersøgelsen dækker nogle problemstillinger, som aldrig tidligere har været belyst, hvorfor den især kan bidrage til en styrket og mere målrettet forebyggende indsats mod seksuelt misbrug af børn.

Afdækning bidrager bla. til at sikre børns rettigheder i henhold til FN's Børnekonvention. Undersøgelsen bør desuden ses som et supplement til HBSC-undersøgelsen (Health Behaviour in School-Aged Children) og den tidligere gennemførte undersøgelse af Sundhed og Helbred hos skolebørn i Grønland i 1993-94.

Undersøgelsen er gennemført i 2004 i syv byer i Grønland udvalgt efter ønsket om geografisk repræsentativitet og omfattede elever fra ti forskellige skoler med elever i 10. og 11. klasser. Rapporten er *baseret på 508 elevers besvarelser* heraf 231 drenge og 277 piger. 82% var 15-16 år gamle.

Metoden som blev anvendt var en computerbaseret spørgeskemaundersøgelse, som gav mulighed for at besvare spørgsmål i elevernes eget tempo samtidig med at den sikrede en større anonymitet end et personligt interview. Hermed gav den formentlig større frihed til at besvare spørgsmål af privat og følsom karakter.

Samlet set tegner undersøgelsen et billede af en grønlandsk ungdom, som for de flestes vedkommende opfatter deres helbred som godt eller virkelig godt. De har et godt forhold til deres forældre og kammerater, de er fysisk aktive og drikker alkohol med måde. Der er dog store undergrupper af unge med dårlige sundhedsvaner, dårlige sociale relationer og dårlig trivsel. Pigerne i denne aldersgruppe har dårligere sundhedsvaner end drengene, hvilket står i kontrast til den voksne befolkning.

Blandt andet er andelen af piger der ryger højere (62%) end for drenge (47%) samtidig med at debutalderen er yngre for pigerne, når de ryger deres første cigaret. 61% af pigerne begyndte at ryge før 13 års alderen mod 43% af drengene.

I den voksne befolkning er andelen af rygere faldet gennem de sidste 10 år, hvilket ikke ser ud til at gøre sig gældende for de unge.

Der ses en tæt sammenhæng mellem de unges sociale relationer og trivsel.

Det har også betydning for de unges trivsel, hvordan forældrene reagerer på konflikter i hjemmet. Udover betydningen af sociale relationer viser analyserne, at der for drenge er en sammenhæng

mellem god trivsel og det *at dyrke sport*, mens det for pigerne er *gode danskundskaber og lavt alkoholforbrug*.

Undersøgelsen viser desuden, at et relativt stort antal unge (37%) har haft selvmordstanker eller har forsøgt selvmord (23%). Det viser sig at unge piger markant oftere end unge drenge rapporterer om selvmordsadfærd - både i form af selvmordstanker (52% piger mod 20% drenge) og selvmordsforsøg (33% piger mod 11% drenge). **Over en fjerdedel af de unge, der har forsøgt selvmord kender nogen, der har begået selvmord** – ofte en person, som de var tæt knyttet til. Det er endvidere karakteristisk, at de **unge, der har forsøgt selvmord, har været udsat for markant flere psykosociale belastninger under opvæksten** end andre unge, og de rapporterer om et større antal psykiske problemer end den øvrige gruppe.

Det er i Grønland (og Danmark) strafbart at have seksuelt samkvem med et barn under 15 år, hvilket skal beskytte barnet mod seksuel udnyttelse. Risikoen for psykiske skadevirkninger efter seksuelle overgreb afhænger ikke alene af arten og omfanget af de seksuelle overgreb. Det har også betydning, om barnet kan finde støtte og beskyttelse i sine omgivelser, og ikke mindst hvordan barnet selv oplever overgrebet.

Der er store forskelle på, hvorledes tidlige seksuelle erfaringer og seksuelt misbrug i barndommen er defineret i forskellige landes befolkningsundersøgelser. Man skal således være varsom med at drage sammenligninger. Uanset hvordan man definerer seksuelle overgreb, er omfanget heraf dog større i Grønland end i de lande, vi normalt sammenligner os med.

I alt besvarede 93% af pigerne og 90% af drengene spørgsmålene om seksuelle erfaringer .

Der blev stillet en række yderligere spørgsmål til de unge, der rapporterede om seksuelle erfaringer før det fyldte 15. år mhp. at fastslå karakteren af et eventuelt overgreb samt om den unges egen oplevelse heraf.

I alt 283 (64%) unge rapporterede om en eller flere seksuelle erfaringer med ældre personer før 15-års alderen. Til sammenligning rapporterede 11% af de unge i den tilsvarende danske undersøgelse om seksuelle erfaringer med ældre personer før 15-års alderen. Af de unge som besvarede de uddybende spørgsmål havde 9% af drengene og 28% af pigerne været udsat for et strafbart seksuelt overgreb før 15-års alderen, som de enten selv angav at have oplevet som et overgreb, eller som skete før 12-års alderen.

Relationen mellem den unge og den ældre person i strafbare forhold viste sig at være et bekendtskab for de flestes vedkommende (76%), mens det i 16% af tilfældene var et familiemedlem. De 5% var ukendte personer, mens 3% var personer, der arbejdede professionelt med den unge.

Der er tegnet en psykosocial profil af de unge, som har haft strafbare seksuelle erfaringer før 15-års alderen. Disse unge har oftere end andre boet i en bygd i 10-årsalderen, de har oftere været vidne til alkoholproblemer i nærmeste familie, de har oftere været udsat for fysisk afstraffelse fra forældrenes side, og endelig er disse unge oftere selv begyndt at drikke alkohol før 13-års alderen.

Blandt de 79 unge, der rapporterede om strafbare seksuelle erfaringer før 15-års alderen, havde over halvdelen (53%) forsøgt selvmord, mens andelen hos dem, der ikke rapporterede om seksuelle overgreb, var langt mindre (8%).

Langt de fleste unge, der inden for den strafferetslige definition har rapporteret at have været udsat for et seksuelt overgreb, har talt med en anden person om overgrebet. Kun tre har talt med politiet om overgrebet. Ti har desuden angivet at krænkeren var påvirket af alkohol, og to har angivet, at de også selv var påvirket af alkohol, da det skete.

De unge, som har deltaget i undersøgelsen, har selv angivet en række bud på årsagerne til, at nogle børn og unge har det dårligt, og de har peget på vejen frem. Her skal blot citeres følgende:

"Jeg mener, at alt for mange børn i Grønland bliver behandlet ubehageligt seksuelt.... Og der er alt for mange voksne, som burde hjælpe dem, men som bare tier, skjuler det. ... Da der ikke er ret mange mennesker i Grønland, bør man gøre en stor indsats for at løse dette problem. Fx bør dem, der har misbrugt nogen, eller dem der er blevet udsat for seksuelt misbrug, hjælpes meget, eller man bør gøre det mere synligt i befolkningen. Tak."

"Forældre.... Skal vise, at de elsker deres børn, så børnene selv en dag kan give kærlighed. Forældre skal støtte dem og ikke presse dem til at blive noget, de ikke er. Forældre bør se deres børn som vigtigere, ikke bare lade dem være sig selv. De skal tage sig af dem, give dem kærlighed og holde om dem. Pas på dit kære barn."